

**Дванаеста Европска недеља превенције рака грлића материце
(28. јануар.- 03. фебруар 2018.г.)**

СТОП РАКУ ГРЛИЋА МАТЕРИЦЕ

ХИ Европска недеља превенције рака грлића материце обележава се од **28. Јануара до 03. фебруара 2018.г.** у циљу подизања свести жена о раку грлића материце и превенцији рака.

У току ове недеље преносимо поруку о значају доступних превентивних прегледа и мера превенције у нашој земљи, у **циљу спречавања оболевања и умирања од рака грлића материце.**

Основна порука свим женама је да је рак грлића материце малигна болест која се може спречити. „СТОП РАКУ ГРЛИЋА МАТЕРИЦЕ“ је слоган који ће обележити потребу да још једном апелујемо на наше сестре, мајке, ћерке, пријатељице, да у Европској недељи превенције рака грлића материце размишљају о свом репродуктивном здрављу, и да у току године одвоје „дан за здравље“, када ће посетити свог лекара и искористити неку од доступних могућности превенције.

У Европи сваке године ова болест се **открије код 60 000 жена, а око 30 000 жена годишње умре због рака грлића материце.** Рак грлића материце представља озбиљан јавноздравствени проблем и у Србији. Према подацима **Регистра за рак, Института „Батут“**, сваке године се у просеку се у нашој земљи региструје око **1.200 новооболелих жена** од рака грлића материце, док више од **400 жена изгуби живот.** Већина смртних случајева могла се спречити да је болест откривена на време и да се на време приступило лечењу. **По оболевању** од рака грлића материце, Србија се налази **на четвртом месту у Европи,** после Румуније, Литваније и Бугарске. Нажалост, наша земља се **по умирању** од ове врсте рака код жена, налази **на трећем месту у Европи,** одмах после Румуније и Молдавије.

У пиротском округу у 2015.г. регистровано је 12 новооболелих жена а умрла је 1 жена, (у 2014.г. оболело је 9 жена, у 2013. оболело је 7), што је евидентно смањење у односу на 2012. годину када је оболело 16, а умрло 5 жена.

У Пиротском округу, у општини Пирот од 2014. године ради се организовани скрининг рака грлића материце. Први круг у оквиру трогодишњег циклуса је започет почетком 2014. године.

У току организованог скрининга очекивани излазни резултати су повећан број новооткривених жена од ове врсте рака у првом трогодишњем циклусу. Са даљим активностима у оквиру следећих циклуса скрининга доћи ће до смањења броја новооткривених жена уз смањивање стопа морталитета од ове малигне локализације. У Пиротском округу већ годинама су ниске стопе морталитета од рака грлића материце, што говори о дугогодишњем одличном раду служби за гинекологију у домовима здравља као и гинеколошком одељењу Опште болнице Пирот.

Једна од ефикасних мера превенције је **имунизација против хуманог папилома вируса**, али не искључује потребу за обављањем превентивних прегледа будући да постојеће вакцине не штите од свих типова ХПВ. Важно је знати да се скоро сваки случај рака грлића материце може спречити.

Добро организовани скрининг програми могу да спрече и до 80% случајева рака грлића материце.

У оквиру Недеље превенције рака грлића материце у Србији ће се у периоду од 28. јануара до 3. Фебруара 2017. године спровести бројне активности како у здравственим установама, тако и у заједници, које координише и организује Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“.

Препоручене активности се односе на:

- дистрибуцију едукативно-промотивног материјала на јавним местима као што су тржни центри, метро станице, аутобуске станице, као и пружање савета и информација о значају коришћења доступних превентивних програма,
- организовање едукативних семинара за становништво у локалној заједници, у школама, факултетима, радним организацијама,
- организовање предавања о превенцији рака грлића материце у циљу информисања жена о томе шта могу да учине како би избегле појаву рака грлића материце.
- одржавање семинара о превенцији карцинома грлића материце намењених студентима медицине као и здравственим радницима,
- јавне манифестације, наступе у медијима
- online дискусије на тему превенције грлића материце.

Недеља превенције рака грлића материце треба да унапреди информисаност жена и опште популације о значају превентивних прегледа жена и истовремено да утиче на унапређење спровођења програма организованог скрининга рака у нашој земљи.

Циљну групу за спровођење организованог скрининга рака грлића материце чине жене узраста **25 –64**. године.

У Дому здравља Пирот у Служби за здравствену заштиту жена у 2017.години спроводио се организовани скрининг рака грлића (прва година

другог циклуса): са подручја општине Пирот у 2017. позвано је на преглед 6970 жена животне доби од 25 до 64 године, а планирано је да се прегледа 3400 жена. Одазвало се 2631 жена што чини 77,03% од планираних 3400 прегледа. Такође, 2631 жена чини 37,5% од свих позваних жена, што је још увек низак одазив. Констатован је нешто слабији одазив у млађим генерацијама у оквиру организованог скрининга зато што се ПАП тест ради код трудница при првом прегледу. Такође, међу њима су и породиље и студенткиње ван Пирота. Од жена које су се јавиле на преглед 2631 жена је тестирано, урађен је ПАП тест. Од 2631 ПАП тестова, 2575 (97,87%) жена је са негативним тј. добрим налазом, а код 34 жене је позитиван налаз (1,3%). Допунске дијагностичке процедуре спроведене су код 42 жене (колпоскопије, биопсије...) и код 8 жена доказане преанцерозне промене, а код три жене рак грлића.